

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ**

Кафедра Книгознавства і бібліотекознавства

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувач кафедри

«__» _____ 20__ року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

КНИГОЗНАВСТВО

напряом підготовки:

6.020102 Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографія

Факультет культурології

2013 – 2014 навчальний рік

Робоча програма **Книгознавство** для студентів за напрямом підготовки 6.020102
Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографія

Розробники: Тимошенко І.В., канд., іст. наук, доцент;

Каракоз О.О. кандидат історичних наук, доцент з/н

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри книгознавства і
бібліотекознавства

Протокол № 2 від «12» вересня 2013 року

Завідувач кафедри _____

_____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 0201 Культура (шифр і назва) Напрямок підготовки 6.020102 Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія (шифр і назва)	Нормативна (природничо-наукова, фундаментальна)	
Змістових модулів – 4	Спеціалізація: _____	Рік підготовки	
		2013-й	2013-й
		Семестр	
		1-2-й	1-2-й
Загальна кількість годин – 144	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр _____	Лекції	
30 год.		18 год.	
Практичні			
16 год.		год.	
Семінарські			
10 год.		6 год.	
Лабораторні			
год.		год.	
Самостійна робота			
80 год.		120 год.	
Індивідуальні заняття			
год.		год.	
Вид контролю:			
екз.		екз.	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання – 66

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: формування у студентів системи знань з виникнення, становлення і розвитку книгознавства у світі та в Україні. Суттєве значення в курсі має засвоєння особливостей структури книгознавства як системи наук про книгу і книжкову справу, що вивчає процеси створення, поширення і використання творів писемності і друку у суспільстві.

Завдання:

- засвоєння знання щодо предмета, об'єкта та структури книгознавства як наукової дисципліни;
- визначення основних історичних етапів розвитку книгознавства в Україні та світі;
- характеристика історико-книгознавчих дисциплін та особливостей їх розвитку в сучасних умовах;
- засвоєння особливостей законодавчого та нормативного забезпечення книговидавничої справи;
- ознайомлення з особливостями редакційно-видавничої діяльності;
- ознайомлення з основними елементами зовнішньої та внутрішньої конструкції книги та її структури;
- визначення особливостей і загальних тенденцій книговидання за основними галузями знань;
- надання системи знань щодо структури книгопоширення та книговикористання;
- ознайомлення з науками читачезнавчого комплексу та перспективами читання у сучасному суспільстві.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- основні поняття і терміни книгознавства та книгознавчих дисциплін;
- систему наукових методів книгознавчих досліджень;
- спеціальні методи книгознавства;
- законодавче забезпечення книговидавничої справи;
- книгознавчі державні стандарти, їх характеристику і впровадження у практику.

вміти:

- аналізувати спільні напрями взаємодії книгознавства і бібліотечно-бібліографічних дисциплін, виокремлювати міждисциплінарні зв'язки книгознавства з іншими науками соціально-комунікаційного циклу ;
- здійснювати аналіз інформаційно-джерельної бази вивчення курсу «Книгознавство»;
- характеризувати основні методи книгознавчих досліджень;

- оперувати книгознавчою термінологією;
- володіти загальними теоретичними знаннями про історичні, соціально-економічні, культурні передумови виникнення книгознавства;
- виявляти основні етапи історичного розвитку книгознавства;
- виокремлювати історичні і національні особливості формування та розвитку вітчизняної книгознавчої думки в контексті світової книгознавчої парадигми; аналізувати книгознавчі концепції найвидатніших російських та вітчизняних книгознавців;
- виявляти історичні витoki українського книгознавства;
- аналізувати історико-книгознавчі дослідження XVIII–XIX ст.
- здійснювати аналіз основних напрямів книгознавчої діяльності УНІК:
- виявляти основні напрями розвитку книгознавства в Україні у 60–80-ті роки XX ст.;
- аналізувати перспективні напрями сучасних книгознавчих досліджень;
- виявляти напрями взаємодії спеціальних книгознавчих дисциплін у дослідженні книги і книжкової справи;
- аналізувати етапи становлення і розвитку кодикологічних і кодикографічних досліджень в Україні.;
- визначати основні напрями вітчизняних кодикологічних і пам'яткознавчих досліджень;
- визначати предмет і завдання бібліофілознавства як спеціальної книгознавчої дисципліни;
- характеризувати принципи формування книжкових колекцій;
- здійснювати аналіз особливостей розвитку і функціонування українського книжкового мистецтва у контексті єдності художньо-конструктивного вирішення книги;
- здійснювати типологічний аналіз творів друку (за соціальним призначенням, за віковою ознакою, за цільовим і читацьким призначенням, за мовною ознакою);
- визначати відмінність книги від інших документів ;
- визначати основні кількісні параметри книги (формати, обсяги, наклад, ємкість друкованого аркушу і його коефіцієнт);
- аналізувати друковані видання за читацьким призначенням, жанрами, видами, структурою, періодичністю, матеріальною конструкцією, знаковою природою інформації, мірою аналітико-синтетичної переробки інформації
- характеризувати системний характер книжкової справи в єдності різних аспектів: культурному, техніко-видавничому, правовому, економічному;
- визначати структуру книжкової справи;
- аналізувати тенденції розвитку книжкової справи в Україні та за рубежом;
- узагальнювати статистичний, фактографічний, науковий та інші матеріали щодо розвитку окремих напрямів книжкової справи;
- аналізувати читачезнавство як комплексну галузь наукового знання, в межах якого інтегруються знання про читачів і читання, їх історію, теорію і практику вивчення.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Загальне книгознавство

Тема 1. Книгознавство як наука і навчальна дисципліна

Зміст поняття «книгознавство». Багатовимірність та системність науки про книгу і книжкову справу. Книгознавство в контексті розвитку української і світової науки про книгу.

Предмет і завдання курсу, його місце і значення в системі підготовки фахівців з книгознавства. Зв'язок з іншими навчальними дисциплінами.

Джерельно-інформаційна база і особливості науково-інформаційного забезпечення вивчення курсу «Книгознавство».

Взаємодія книгознавства з іншими дисциплінами соціально-комунікативного комплексу. Книгознавство і бібліотечно-бібліографічні дисципліни: виникнення, диференційно-інтеграційні процеси, основні напрями співробітництва..

Структура книгознавства. Загальне і спеціальне книгознавство. Склад загального книгознавства: філософія книгознавства, історія книги, історія розвитку книгознавчої думки, типологія видань і методологія книгознавчих досліджень. Спеціальне книгознавство як комплекс наук, що пов'язані спільним об'єктом та завданнями.

Методологія книгознавства. Методологія як форма наукового знання про методи пізнання. Застосування комплексу загальнонаукових та спеціальних методів у книгознавстві.

Загальнонаукові методи: системний, структурно-функціональний, діяльнісний, синергетичний, інформаційний, Методи емпіричного дослідження: порівняння, вимірювання, експеримент. Методи емпірично-теоретичні: абстрагування, аналіз і синтез, моделювання, історичний, логічний. Методи теоретичного дослідження: ідеалізація, формалізація, перехід від абстрактного до конкретного.

Спеціальні методи книгознавства.

Тема 2. Становлення та розвиток книгознавства

Впровадження терміна «книгознавство» у науковий обіг у роботах М. Деніса (друга половина XVIII ст.). Книгознавство у XIX ст. Історико-книгознавчі дослідження. Бібліографічно-бібліотекознавчий етап розвитку книгознавства. Бібліографічні та бібліологічні товариства, їх роль у становленні книгознавчої теорії.

Книгознавчі дослідження російських науковців у першій третині XX ст. М. Лісовський, його трьохелементна структура книгознавства. Книгознавча діяльність О. Ловягіна. М. Куфасєв і системний підхід у дослідженні книгознавчих проблем.

Припинення та занепад книгознавчих теоретичних досліджень у 30–50-ті роки XX ст. у Радянському Союзі. Відродження книгознавчої науки в кінці 50-х років XX ст. Комплексне вивчення книгознавчих проблем у 60–80-х рр.

Початковий етап формування знання про книгу в Київській Русі. Історичні дослідження книги у XVIII ст. Книгознавчі аспекти праць українських науковців, письменників і релігійних діячів XIX ст.

П. Ярковський і перший навчальний курс з бібліології. Діяльність Київської археографічної комісії та історико-книгознавча спадщина М. Максимовича. Книгознавчі проблеми у наукових дослідженнях І. Франка. Книгознавчі здобутки у Науковому товаристві ім. Т. Шевченка.

Особливості розвитку українського книгознавства у 20–30-ті рр. XX ст. Український науковий інститут книгознавства і його значення для вітчизняного книгознавства. «Бібліологічні вісті» як новий тип наукового книгознавчого періодичного видання. Д. Балика, В. Іванушкін, І. Крип'якевич, С. Маслов, Ю. Меженко, Я. Стещенко та їх внесок у розвиток вітчизняного книгознавства. Книгознавчі дослідження Л. Биковського та українських науковців в еміграції, їх внесок у розвиток книгознавства як соціальної науки про книгу, у формування концепції національно-державної книжкової справи та історію українського книжкового руху. Українське товариство прихильників книги у Празі. С. Сірополко і часопис «Книголюб».

Теоретичні розвідки 60–80-х рр. XX ст. Визначення книгознавства в Українській радянській енциклопедії, запропоноване Ф. Максименком.

Тема 3. Науково-дослідна робота у галузі книгознавства на сучасному етапі

Відродження національних наукових книгознавчих досліджень в незалежній Україні. Реконструкція наукового доробку видатних українських книгознавців XIX–XX ст. Провідні книгознавчі наукові центри – Національна бібліотека України ім. В. Вернадського, Львівська національна наукова бібліотека ім. В. Стефаника. Сучасна структура організації науково-дослідної роботи у галузі книгознавства. Науково-дослідні центри: Інститут української книги (НБУВ), Книжкова палата України, спеціалізовані кафедри вищих навчальних закладів, музеї книги. Підготовка фахівців з книгознавства у вищих навчальних закладах.

Проблематика досліджень на теоретичному, історичному, методичному і практичному рівнях. Розробка теоретичних і практичних аспектів історико-книгознавчих наук, методики роботи з фондами рідкісних і цінних книжок, обґрунтування обсягу і завдань книгознавчих навчальних дисциплін. Перспективні напрями теоретико-методологічних розвідок – визначення магістральних напрямів розвитку книгознавства, його структури, пріоритетів.

Змістовий модуль 2. Спеціальне книгознавство

Тема 1. Кодикологія, кодикографія та книжкове пам'яткознавство як спеціальні книгознавчі дисципліни

Комплекс книгознавчих дисциплін, що досліджують окремі види і жанри книг та книжкової справи в історичному, сучасному і прогностичному аспектах. Спеціальні книгознавчі дослідження історичного характеру та вивчення історії рукописної та друкованої книги. Історія книги як історико-книгознавча дисципліна. Палеографія, філігранологія, бібліопегія, археографія, маргіналістика як спеціальні історико-книгознавчі дисципліни.

Кодикологія. Визначення, об'єкт, предмет, основні завдання. Етапи організації практичної кодикологічної діяльності. Особливості структури рукописної книги. Кодикографія. Кодикографічний опис. Провідні наукові центри кодикологічних і кодикографічних досліджень в Україні.

Книжкове пам'яткознавство як наука та вид практичної діяльності, його об'єкт, предмет, межі, основні завдання. Критерії визначення рідкісності і цінності книг. Організація роботи у бібліотеках та музеях з рідкісними і цінними виданнями. Найбільші колекції книжкових пам'яток в Україні

Тема 2. Бібліофілознавство

Бібліофілство як соціокультурне явище. Історія бібліофілства та бібліофілського руху. Організації книголюбів і бібліофілів на різних етапах історичного розвитку суспільства. Українське бібліологічне товариство (20-ті рр. ХХ ст.). Наукові і періодичні видання, присвячені питанням бібліофілства. Антикварна і букіністична торгівля та принципи формування приватних книжкових зібрань. Видатні книжкові приватні зібрання і колекції в Україні. Проблеми існування, напрями діяльності.

Бібліофілознавство як наукова дисципліна. Вивчення і розробка питань історії та теорії бібліофілства, методики і організації бібліофілської діяльності, розвиток в межах книгознавства. Питання теорії бібліофілознавства. Термінологія..

Тема 3. Мистецтво книги

Мистецтво книги як книгознавча дисципліна. Становлення мистецтва книги як комплексної дисципліни у кінці ХІХ – на початку ХХ ст. Завдання науки і галузі у статті О. Бенуа у київському журналі «Искусство и печатное дело» (1910 р.). Основні етапи розвитку мистецтва книги у ХХ ст. Українські і зарубіжні науковці – дослідники книжкового мистецтва.

Синтетичність мистецтва книги. Архітектоніка книги: просторова організація, що визначається змістом, цільовим та читацьким призначенням. Конструкція, формат, матеріал для виготовлення. Композиційні закономірності внутрішнього і зовнішнього оформлення видання, тривимірність. Завдання художника книги в процесі створення видання. Види творчої діяльності: ілюстрування, художнє конструювання, поліграфічне вирішення в процесі тиражування. Матеріально-

технічні та композиційно-просторові засоби досягнення цілісності книги. Етапи оформлення друкованого видання: видавничий, художній, виробничий. Книжковий дизайнер.

Змістовий модуль 3. Книга як об'єкт книгознавства

Тема 1. Книга як продукт духовної і матеріальної діяльності людини

Еволюція поняття «книга». Суспільне значення книги на різних історичних етапах її існування. Сутність книги як суспільного явища.

Сучасне визначення поняття «книга» в міжнародних документах та державних стандартах України. Поняття «книга» у наукових концепціях сучасних книгознавців: наукова категорія і комунікаційний засіб. Електронна і традиційна книга: проблеми співіснування та взаємодії.

Книга як феномен національної культури в її історичному розвитку. Роль і значення книги у формуванні української національної самосвідомості. Українська книжна та книжкова культура. Державна підтримка книговидавничої справи: декларації та реальності.

Книга як продукт духовної і матеріальної діяльності. Соціальні функції книги – носія певної суми знань та ідей: ідеологічна, інформаційна, комунікативна, естетична. Критерії суспільної цінності книги у соціально-духовному контексті. Перспективи розвитку, поширення і використання різних форм книги.

Визначення поняття «електронна книга». Електронна книга та її місце в сучасному книгознавстві.

Технічні характеристики електронної книги. Аналіз форматів електронних книг: текстові з оформленням — HTML, відкритий формат електронних книг (OP FFlipBook), OpenDocument, SGML, XML, FictionBook (.fb2), TeX, PDF, HTMLHelp(.chm), ExeBook, Mobipocket (.prc). Переваги та недоліки електронної книги у порівнянні з традиційною книгою

Тема 2. Типологія книги

Становлення і розвиток типологічних поглядів у книгознавстві. Основи типології. Поняття про цільове та читацьке призначення.

Способи типологічного пізнання книги: класифікація, систематизація, типологізація. Основні критерії і принципи типологічного групування книги. Методологічні аспекти теорії класифікації. Модель видання як інструмент типологічного аналізу. Визначення понять: «твір друку», «видання», «вид видання», «тип видання».

Значення бібліотипології для теорії книгознавства, потреб практичної діяльності (видавничої справи, статистики творів друку, збереження і використання продукції).

Типи літератури за віковою і мовною ознаками та соціальним призначенням. Жанри літературних творів.

Види друкованих видань. Класифікація всіх друкованих видань за певними ознаками (періодичності, матеріальної конструкції, знакової природи інформації,

складом основного тексту, цільовим призначенням, способом виробництва, за обсягом, за змістом, за іншими ознаками: рідкісна, мініатюрна, бібліофільська, антикварна). Види неперіодичних видань. Види періодичних і продовжуваних видань. Нетекстові видання.

Тема 3. Основні конструктивні елементи книги

Поняття конструкція та структура книги. Матеріальна конструкція книги. Кодекс як основна форма сучасної книги. Зовнішні елементи книги: книжковий блок, обкладинка (оправа, супероправа, їх функції), форзац, корінець, каптал. Формати, їх стандарти. Обсяг, поняття про друкарський, авторський, обліково-видавничий аркуш. Матеріали, з яких виготовлена книга, їх вплив на функціонування книги.

Внутрішні елементи книги. Інформаційно-рубрикаційні (титул, його види шмуцтитул та їх частини, початкова полоса); ілюстраційні (фронтиспіс, ілюстровані полоси); композиційні (авантитул, кінцева полоса). Поля (береги), їх призначення. Структурно-складові частини видання. Текст книги. Види текстів (основний, додатковий, допоміжний). Основні види ілюстрацій, їх роль у оформленні книги у відповідності з цільовим та читацьким призначенням.

Тема 4. Апарат книги

Основні різновиди тексту книги. Апарат книги як система орієнтації в її структурі та змісті. Апарат книги як сукупність допоміжних текстів та його призначення. Класифікація допоміжних текстів за їх основними функціями. Розпізнавальний апарат книги: вихідні відомості та їх розміщення в книзі. Довідково-пошуковий апарат книги: зміст, допоміжні покажчики до змісту книги та колонтитули.

Структура науково-допоміжного апарату. Вимоги до нього. Передмова, вступна стаття, післямова, коментар, примітки. Бібліографічний апарат книги: бібліографічні посилання та прикнижкові (пристатейні) списки та покажчики. Зміст і призначення в залежності від типу і виду видання, читацького призначення.

Розміщення в книзі компонентів її апарату.

Змістовий модуль 4. Книжкова справа як система

Тема 1. Видавнича справа та редагування.

Теоретичні та практичні дисципліни, що вивчають редакційно-видавничу діяльність. Теорія та практика редагування. Текстологія. Коректура. Авторське право. Економіка книговидавання та книгорозповсюдження. Організація і економіка поліграфічного виробництва. Особливості їх взаємодії у спеціальному книгознавстві.

Історія видавничої справи як книгознавча дисципліна. Розвиток видавничої справи на сучасному етапі.

Видавнича справа як сфера суспільних відносин, що поєднує організаційно-творчу та виробничо-господарську діяльність юридичних і фізичних осіб, зайнятих створенням, виготовленням і розповсюдженням видавничої продукції.

Законодавча система України з видавничої справи. Закони та підзаконні акти, що мають безпосереднє відношення до книговидавничої діяльності (Конституція України, Закони України «Про видавничу справу» (1997), «Про державну підтримку книговидавничої справи в Україні» (2003), «Про внесення змін до деяких законів України щодо державної підтримки книговидавничої справи в Україні» (2003), «Про обов'язковий примірник документів» (1999, зміни – 2004) та інші). Закони, кодекси та підзаконні акти, що мають відношення до діяльності редактора-видавця в окремих випадках («Про об'єднання громадян», «Про свободу совісті та релігійні організації», «Про рекламу», «Про бібліотеки та бібліотечну справу» та інші).

Структура книговидавничої справи. Три головні складові: автор – редакція – поліграфічне підприємство. Класифікація видавництв за типологічними ознаками (форма власності, економічна природа господарювання, обсяг випущеної продукції, обсяг випущеної продукції, тематичний репертуар). Структура видавництва.

Теоретичні засади редагування. Види редагування: літературне, технічне, політичне, художнє редагування. Особливості наукового редагування. Етапи редагування.

Тема. 2. Галузеве книговидання: історія, сучасний стан, перспективи розвитку

Структура тематичних розділів основних галузей науки та культури. Витоки і становлення галузевого книговидання. Завдання і напрями книговидавничої діяльності у Радянському Союзі. Видовий, тематичний, мовний та географічний аспекти. Кількість видань. Тиражі.

Політична і соціально-економічна література: історія виникнення, тематична структура, особливості книговидання. Природничонаукова, технічна, медична і сільськогосподарська книга як види літератури. Література з питань філології та мистецтва. Художня література. Література для дітей та юнацтва. Сучасні особливості книговидання галузевої книги

Тема 3. Книговидавничі проекти

Поняття «видавничий проект». Місце у видавничій програмі та основні фактори, що впливають на створення і виконання проектів: вивчення тенденцій книговидавничого ринку і потреб потенційного споживача, визначена спеціалізація видавництва, конкурентоспроможність, способи і шляхи книгопоширення.

Програми випуску соціально значимих видань за тематичними напрямками: історія, видання для дітей та юнацтва, художня література. Проект «Українська книга ... року». Видавничі проекти громадських і наукових організацій. Комерційно успішні проекти. «Безпрограшні видання», видання присвячені історичним подіям або пам'ятним датам; видання, побудовані за випусками рейтингових радіо- та телепередач, видання для певного кола читачів.

Видавничі проекти вітчизняних видавництв різної спеціалізації.

Тема 4. Книгопоширення

Система книготоргового книгознавчого знання. Загальна бібліополістика та головні напрями дослідження: визначення сутності книжкової торгівлі як форми книгорозподілу в книжковій справі і способу існування книготоргового асортименту. Теорія книгопоширення. Історія розвитку книжкової торгівлі в Україні.

Сучасний стан книжкової торгівлі: кількість та види підприємств, основні напрями діяльності. Принципи організації і функції книжкової торгівлі. Індивідуальні та колективні форми споживання книжкової продукції. Неторгові форми книгопоширення.

Поняття про книжковий ринок як частину загального товарного ринку. Сучасна організаційна структура.

Тема 5. Читачезнавство

Поняття про читачезнавство та його зв'язки з книгознавством. Наука про читача та співспрямованість її досліджень з літературознавчими, педагогічними, соціологічними, психологічними та іншими науками. Бібліопсихологія М. Рубакіна та бібліосоціологія Д. Балики. Вивчення автора, твору і читача як складових процесу спілкування (система автор-книга-читач). Індивідуальне сприйняття книги і його залежність від життєвого досвіду читача. Суспільні потреби у науковому пізнанні особи як читача та його читацької діяльності. Роль матеріальних компонентів книги в процесі читання.

Структура читачезнавства: історія читача і читання, соціологія читання, книгознавчий аспект психології читача та читання. Традиції і перспективи читачезнавчих досліджень в Україні. Вивчення читацьких потреб для книговидавання. Бібліотечне читачезнавство як комплексна галузь наукового знання. Історичні та соціологічні напрями у вивченні читачів та читання. Типологія читачів. Читання як складний процес мовного спілкування через посередництво друкованих або рукописних текстів. Характеристика різних типів читання. Методи роботи з книгою. Особливості читання електронних документів. Читацька культура.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин														
	денна форма								заочна форма						
	усього	у тому числі							усього	у тому числі					
		л	с	п	лаб	інд	с.р.	мк		л	с	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Змістовий модуль 1. Загальне книгознавство															
Тема 1. Книгознавство, як наука і навчальна дисципліна.	12	2		2			8		12	2					10
Тема 2. Становлення та розвиток книгознавства	11	2	2				7		11	2	2				7
Тема 3. Науково-дослідна робота у галузі книгознавства на сучасному етапі	11	2		2			7		13						13
Модульний контроль	2														
Разом за змістовим модулем 1	36	6	2	4			22	2	36	4	2				30
Змістовий модуль 2. Спеціальне книгознавство															
Тема 1. Кодикологія, кодикографія та книжкове пам'яткознавство як спеціальні книгознавчі дисципліни	12	2	2				8		12	2					10
Тема 2. Бібліофілознавство	10	2					8		10	2	2				6
Тема 3. Мистецтво книги	12	2		2			8		14						14
Модульний контроль	2														

Разом за змістовим модулем 2	36	6	2	2			24	2	36	4	2				30
Змістовий модуль 3. Книга як об'єкт книгознавства															
Тема 1. Книга як продукт духовної та матеріальної діяльності людини	9	2	2				5		9	2	2				5
Тема 2. Типологія книги	8	2		2			4		8	2					6
Тема 3. Основні конструктивні елементи книги	8	2		2			4		8	2					6
Тема 4. Апарат книги	9	2	2				5		11						11
Модульний контроль	2														
Разом за змістовим модулем 3	36	8	4	4			18	2	36	6	2				28
Змістовий модуль 4. Книжкова справа як система															
Тема 1. Видавнича справа та редагування	7	2		2			3		7	2					5
Тема 2. Галузеве книговидавництво: історія та сучасний стан	6	2					4		6						6
Тема 3. Книговидавничі проекти	7	2		2			3		7						7
Тема 4. Книгопоширення	7	2		2			3		7						7
Тема 5. Читачезнавство	7	2	2				3		9	2					7
Модульний контроль	2														
Разом за змістовним модулем 4	36	10	2	6			16	2	36	4					32
Усього годин	144	30	10	16			80	8	144	18	6				120

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1		
1.	Історичні та теоретичні проблеми розвитку книгознавства.	2
Змістовий модуль 2		
1.	Спеціальне книгознавство як комплекс наукових дисциплін.	2
Змістовий модуль 3		
1.	Книга як феномен матеріальної та духовної діяльності	2
2.	Типологічні та структурні особливості книги	2
Змістовий модуль 4		
1.	Традиції і перспективи читачезнавчих досліджень в Україні.	2
	Разом	10

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1		
1.	Інформаційно-джерельна база вивчення курсу «Книгознавство»	2
2.	Аналіз основних напрямів сучасного книгознавства на сторінках книгознавчих періодичних видань.	2
Змістовий модуль 2		
1.	Аналіз художньо-технічного оформлення сучасних книжкових видань.	2
Змістовий модуль 3		
1.	Ознайомлення з методами класифікації, систематизації та типізації видань	2
2.	Аналіз основних структурних особливостей книги.	2
Змістовий модуль 4		
1.	Основні напрями діяльності видавництва державної форми власності.	2

2.	Аналіз видавничих проектів видавництв різної спеціалізації.	2
3.	Законодавче регулювання і управління книговидавничою справою	2
	Разом	16

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1		
1.	Книгознавство і комплекс гуманітарних наук. Значення книгознавчих досліджень в літературознавстві, наукознавстві, історії науки, історії культури.	8
2.	Теоретично-методологічні здобутки книгознавства на початку ХХІ ст.	7
3.	Розробка наукової термінології у контексті світового досвіду. Міжнародні та вітчизняні наукові конференції..	7
Змістовий модуль 2		
1.	Основні напрями наукових досліджень книжкових пам'яток в Україні.	8
2.	Зв'язки бібліофілознавства з історією книги, книгодрукуванням та мистецтвом книги.	8
3.	Внесок українських художників у оформлення книжкової продукції.	8
Змістовий модуль 3		
1.	Значення книги як традиційного носія інформації в сучасних умовах інформатизації та технізації суспільства.	5
2.	Взаємозв'язок між типологією книги і стандартизацією книговидавничої і книгознавчої термінології.	4
3.	Характеристика найбільш популярних шрифтів.	4

4.	Основні різновиди коментарів за їх призначенням та об'єктами коментування.	5
Змістовий модуль 4		
1.	Редакторські професії та фахові вимоги до них.	3
2.	Сучасний стан галузевого книговидання в Україні.	4
3.	Видавничі проекти зарубіжних видавництв	3
4.	Особливості функціонування книжкового ринку України.	3
5.	Використання результатів дослідження читання та читача у видавничій і книготорговельній діяльності.	3
	Разом	80

8. Методи навчання

Лекції, семінарські, практичні заняття.

9. Методи контролю

Експрес-опитування, виступ з рефератом, виконання практичних завдань, підсумковий контроль.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

	<i>Змістовий модуль 1 (ЗМ₁)</i>	<i>Змістовий модуль 2 (ЗМ₂)</i>	<i>Змістовий модуль 3 (ЗМ₃)</i>	<i>Змістовий модуль 4 (ЗМ₄)</i>	<i>Іспит (КІ)</i>	<i>Разом (підсумкова оцінка - ПО)</i>
Максимальна оцінка в балах	14	16	21	19	30	100

№ п/п	Назви виду роботи, способи набуття знань	Бали за 1 заняття	Бали за всі заняття (максимальні)			
			1 модуль	2 модуль	3 модуль	4 модуль
1.	Семінарські заняття: - усна доповідь, - доповнення - реферат	до 1 до 2 до 1 до 2	2x1= 2 1x1=1 2x1=2	2x1=2 1x1=1 2x1=2	1x2= 2 1x2=2 2x2=4	2x1=2 1x1=1 2x1=2

2.	Самостійна робота: - письмові відповіді; аналіз письмових повідомлень	до 1	1x3=3	1x4=4	1x4=4	1x4=4
3.	Практична робота: - відвідування, виконання практичного завдання	до 1 до2	2x1=2	2x2=4	2x2=4	2x3=6
3.	Модульна контрольна робота	до 4 до 5	5x1=5	4x1=4	5x1=5	5x1=5
	Всього за модуль		14	16	21	19
	Іспит	до 30	30			
	Підсумкова оцінка (ПО)	14+16+21 + 19+30=100 балів				

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
91 – 100	A	відмінно	зараховано
84 – 90	B	добре	
76 – 83	C		
66 – 75	D	задовільно	
61 – 65	E		
21 – 60	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 20	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

1. Методичні рекомендації до написання самостійних робіт(база кафедри)
2. Методичні рекомендації до написання рефератів (база кафедри)
3. Методичні рекомендації до семінарських занять (база кафедри)
4. Методичні рекомендації до виконання практичних робіт (база кафедри)

12. Рекомендована література

Базова

1. Беловицкая А. А. Книговедение. Общее книговедение / А. А. Беловицкая. – М., 2007. – 393 с.
2. Баренбаум И. Е. Информационно-коммуникативные науки в свете эволюции средств информации и коммуникации / И. Е. Баренбаум // Книга: исследования и материалы. – М., 1990. – Сб. 61. – С. 31–47.
3. Буряк С. Аналіз і прогноз українського книжкового ринку в 2005 році / С. Буряк // Вісн. Кн. палати. – 2005. – № 12. – С. 7–11.
4. Вальо М. Юрій Меженко – редактор «Бібліологічних вістей» / М. Вальо // Записки ЛНБ ім. В. Стефаника. – Львів, 2003. – Вип. 11. – С. 156–163.
5. Герчук Ю. Я. История графики и искусства книги: учебн. пособие / Ю. Я. Герчук. – М., 2000. – 320 с.
6. Гостинщиков В. Проблеми українського книговидавання у засобах масової інформації // Вісн. КН. Палати. – № 2011. – № 12. – С. 13–18
7. Домашняя библиотека. – С.-Пб., 2002. – 320 с.
8. Дубровіна Л. Кодикологічні, палеографічні та археографічні дослідження рукописних книг в інституті рукопису Національної бібліотеки України ім. В. Вернадського (кінець 80-х років ХХ ст. – початок ХХІ ст.) / Л. Дубровіна // Вісн. Львів. ун-ту: серія «Книгознавство, бібліотекознавство та інформаційні технології». – Львів, 2006. – Вип. 1. – С. 20–30.
9. Дубровіна Л. Кодикологія та кодикографія української рукописної книги / Л. Дубровіна. – К., 1992. – 263 с.
10. Ельников М. П. Книговедение как наука: от шестидесятых к двухтысячным / М. П. Ельников // Книга: исследования и материалы. – М., 2002. – Сб. 80. – С. 161–185.
11. Женченко М. Цифрова дистрибуція на книжковому рівні // Вісн. Кн. Палати. – 2013. – № 10. – С. 3–5
12. Ісаєвич Я. Українське книгознавство: етапи розвитку / Я. Ісаєвич // Вісник Львівського університету: серія «Книгознавство, бібліотекознавство та інформаційні технології». – Львів, 2006. – Вип. 1. – С. 7–19.
13. Ківшар Т. І. Левко Биковський як історик українського книжкового руху / Т. І. Ківшар // Бібліот. вісник. – 1996. – № 1. – С. 32–33.
14. Ківшар Т. І. Український книжковий рух як історичне явище (1917–1923 рр.) / Т. І. Ківшар. – К., 1996. – 344 с.
15. Книга: энциклопедия. – М., 1999. – 800 с.
16. Книговедение: энц. словарь. – М., 1982. – 664 с.
17. Ковальчук Г. І. Книжкові пам'ятки (рідкісні та цінні книжки) в бібліотечних фондах / Г. І. Ковальчук. – К., 2004. – 643 с.
18. Ковальчук Г. І. Основні напрямки діяльності УНІКу / Г. І. Ковальчук // Бібл. вісник. – 1996. – № 3. – С. 19–23.
19. Ковальчук Г. І. Історики і дослідники української книги / Г. І. Ковальчук // Вісн. Кн. палати. – 2003. – № 4. – С. 43–47.

20. Ковальчук Г. І. Розвиток теорії книгознавства на сучасному етапі / Г. І. Ковальчук // Бібл. вісник. – 2009. – № 5. – С. 44–53.
21. Ковальчук Г. І. Українське бібліологічне товариство (УБТ) / Г. І. Ковальчук // Вісн. Кн. палати. – 2004. – № 4. – С. 34–35.
22. Ковальчук Г. І. Украинские публикации в сборнике «Книга. Исследования и материалы»: к 50-летию издания / Г. І. Ковальчук // Библиотеки национальных академий наук: проблемы функционирования, тенденции развития: научн.-практ. и теорет. сб. НБУВ. – К., 2009. – Вып. 7. – С. 347–361.
23. Кучина Н. Організація управління видавничою справою в Україні: історичний аспект / Н. Кучина // Вісн. Кн. палати. – 2006. – № 10. – С. 8–11.
24. Кушнарєнко Н. М. Методологічні засади книгознавчих, бібліотекознавчих і бібліографознавчих досліджень / Н. М. Кушнарєнко // Вісник ХДАК. – Х., 2004. – Вип. 15. – С. 84–94.
25. Леликова Н. К. Становление и развитие книговедческих и библиографических наук в России в XIX – первой трети XX века / Н. К. Леликова. – С.-Пб., 2004. – 421 с.
26. Ляхов В. Н. Структурная модель книги и перспективы ее применения / В. Н. Ляхов // Книга: исследования и материалы. – М., 2002. – Сб. 80. – С. 73–96.
27. Маслов С. Шляхи розвитку науки про книгу / С. Маслов // Бібліот. вісник. – 1997. – № 4. – С. 34–37.
28. Мигонь К. Наука о книге: очерк проблематики / К. Мигонь. – М., 1991. – 198 с.
29. Моргенштерн И. Г. Динамика и статика книги (Стабильность содержания как атрибут книги) / И. Г. Моргенштерн // Книга: Исследования и материалы. – М., 2002. – Сб. 80. – С. 147–160.
30. Наука о книге: традиции и инновации: к 50-летию сборника «Книга. Исследования и материалы»: матер. XII Междунар. науч. конф. по проблемам книговедения: Ч. 1. – 2009. – 550 с.
31. Низовий М. А. Вступ до книгознавства: навч. посібник / М. А. Низовий. – К.: Кондор, 2009. – 144 с.
32. Низовий М. Українська статистика друку: суверенний етап розвитку / М. Низовий // Друкарство. – 2003. – № 1. – С. 92–95.
33. Низовий М. Українська статистика друку: основні етапи становлення та розвитку / М. Низовий. – К., 2002. – 95 с.
34. Низовий М. А. Визначення поняття «книга»: основні етапи, попередні підсумки та перспективи / М. А. Низовий, С. В. Карпенко // Вісник ХДАК. – Х., 2005. – Вип. 16. – С. 103–112.
35. Новальська Т. В. Український читач у бібліотекознавчих дослідженнях (кінець XIX – початок XXI ст.) / Т. В. Новальська. – К., 2005. – 252 с.
36. Расцветаева Н. П. Информационно-библиографическое обеспечение книговедения в контексте развития науки о книге / Н. П. Расцветаева // Книга: исследования и материалы. – М., 2002. – Сб. 80. – С. 254–263.
37. Рибчинська Н. «Бібліологічні вісті» (1923–1930) в контексті української книгознавчої періодики / Н. Рибчинська // Записки ЛНБ ім. В. Стефаника. – Львів, 2003. – Вип. 11. – С. 145–155.

38. Рудь М. П. Проблеми книгознавства в працях вчених України / М. П. Рудь / Теорія та історія радянської книги на Україні: зб. наук. праць. – К., 1983. – С. 5–29.
39. Сенченко Н. И. Информационное пространство Украины / Н. И. Сенченко / Книга: исследования и материалы. – М., 2002. – Сб. 80. – С. 230–246.
40. Сенченко М. Книжкова палата України: вчора, сьогодні й завтра / М. Сенченко // Вісн. Кн. палати. – 2004. – № 1. – С. 3–7.
41. Сенченко М. Світове книговидання і випуск творів друку в Україні / М. Сенченко // Друкарство. – 2003. – № 3. – С. 12–19.
42. Сидоров А. А. Искусство книги как синтез / А. А. Сидоров // Книга: исследования и материалы. – М., 2002. – Сб. 80. – С. 101–115.
43. Сищенко С. В. Еволюція уявлень про книгознавство як наукову дисципліну / С. В. Сищенко // Вісник Харківської державної академії культури. – Х., – 1999. – Вип. 1. – С. 106–110.
44. Словник книгознавчих термінів. – К., 2003. – 160 с.
45. Сміт Дейтус К. Посібник книговидавця / К. Сміт Дейтус. – К., 1999. – 192 с.
46. Смолій В. Тисячолітня літописна й книжкова спадщина України та сучасне державотворення / В. Смолій // Бібл. вісник. – 1998. – № 6. – С. 9–10.
47. Столяров Ю. Н. Проблема собирательности наименования трех дисциплин (Библиографоведение, библиотековедение и книговедение) / Ю. Н. Столяров // Мир библиографии. – 2008. – № 4. – С. 12–17.
48. Столяров Ю. Н. Соотношение книги с другими видами документа / Ю. Н. Столяров // Книга: исслед. и материалы. – М., 1989. – Сб. 58. – С. 67–79.
49. Теремко В. Стратегічний контекст діяльності видавництв в теоретико-прикладному вимірі // Вісн. Кн. палати. – 2011. – № 10. – С. 7–9.
50. Тимошенко І. В. До питання про структуру загального і спеціального книгознавства / І. В. Тимошенко // Вісн. Кн. палати України. – 2006. – № 10. – С. 45–47.
51. Тимошенко І. В. Українське книгознавство у 60–70-х роках ХХ ст. / І. В. Тимошенко // Бібл. вісник. – 2008. – № 5. – С. 17–23.
52. Тимошик М. Історія видавничої справи / М. Тимошик. – К., 2003. – 495 с.
53. Тимошик М. Книга для автора, редактора, видавця: практич. посібник / М. Тимошик. – К., 2005. – 560 с.
54. Тимошик М. Тенденції сучасного українського книговидання / М. Тимошенко // Вісн. Кн. палати. – 2001. – № 7. – С. 4–10.
55. Франчук Є. І. Історико-джерелознавчий підхід у спільних книгознавчих та культурологічних дослідженнях книжкової культури / Є. І. Франчук // Вісн. Харків. держ. акад. культури. – Х., 1999. – Вип. 1. – С. 96–105.
56. Франчук Є. І. Українська книга і книжкова культура в національній культурі України: проблемне бачення міждисциплінарних досліджень / Є. І. Франчук // Наук. праці НБУВ. – К., 1999. – Вип. 2. – С. 155–172.
57. Черниш Н. І. Бібліографічна комісія НТШ як центр дослідження української книги (1909–1939) / Н. І. Черниш. – К., 2006. – 215 с.
58. Шалашна Н. Історія книги як наука в першій половині ХІХ ст. / Н. Шалашна // Наукові праці НБУВ. – К., 2003. – Вип. 10. – С. 42–60.

59. Шалашна Н. Особливості розвитку історико-книгознавчої думки в Україні в другій половині XIX ст. / Н. Шалашна // Наук. праці НБУВ. – К., 2003. – Вип. 11. – С. 398–426.
60. Швецова-Водка Г. М. Документ і книга в системі соціальних комунікацій / Г. М. Швецова-Водка. – Рівне, 2001. – 438 с.
61. Швецова-Водка Г. М. Типологія книги: навч. посібник / Г. М. Швецова-Водка. – К., 1999. – 68 с.
62. Шевченко В. Е. Художньо-технічне редагування: тексти лекцій / В. Е. Шевченко. – К., 2005. – 254 с.

Допоміжна

1. Афанасенко О. Сучасний книжковий ринок України як об'єкт професійного дослідження / О. Афанасенко // Вісник Книжкової палати. – 2004. – № 3. – С. 28–30.
2. Афонін О. Національне книговидання: стан, причини, перспективи / О. Афонін // Вісн. Кн. палати. – 2000. – № 2. – С. 13–17.
3. Баренбаум И. Е. Основы книговедения / И. Е. Баренбаум. – Л., 1988. – 92 с.
4. Баренбаум И. Е. О соотношении теории, истории, методики и практики книжного дела (Историко-прогностический обзор) / И. Е. Баренбаум // Книга: исследования и материалы. – М., 1994. – Сб. 68. – С. 5–18.
5. Баренбаум И. Е. Книговедение в системе наук / И. Е. Баренбаум // Книга: исследования и материалы. – М., 1985. – Сб. 50. – С. 72–83.
6. Баренбаум И. Е. К вопросу о методах книговедческих дисциплин / И. Е. Баренбаум, А. И. Барсук // Книга: исследования и материалы. – М., 1974. – Сб. 29. – С. 20–45.
7. Беловицкая А. А. Общее книговедение / А. А. Беловицкая. – М., 1987. – 256 с.
8. Беловицкая А. А. Чтение как подсистема категории «книга» / А. А. Беловицкая // Матер. Междунар. научно-парктич. конф. «Чтение как стратегия жизни». – М., 2006. – С. 26–29.
9. . «Бібліологічні вісті» (1923–1930): систематичний анотований покажчик / Уклад. Г. Ковальчук. – К., 1996. – 58 с.
- 10.78. Буран В. Я. Комплекс наук чи комплексна наука? (до питання про природу книгознавства) / В. Я. Буран // Збірн. наук. праць викладачів КДІК. – К., 1995. – Вип. 3. – С. 228–235.
11. Головата Л. В. Українські книгознавчі дослідження періоду Другої світової війни / Л. В. Головата // Записки ЛНБ ім. В. Стефаника. – Львів, 2000. – Вип. 7/8. – С. 181–213.
12. Иоффе А. Э. Введение в книговедение: учеб. пособие / А. Э. Иоффе. – М., 1984. – 74 с.

13. Ісаєвич Я. Д. Український науково-дослідний інститут книгознавства: традиції й творчий пошук Я. Д. Ісаєвич // Наукові праці НБУВ. – К., 1999. – Вип. 2. – С. 6–10.
14. Ковба Ж. М. Внесок Биковського у формуванні концепції національно-державної книжкової справи України / Ж. М. Ковба // Бібліот. вісник. – 1996. – № 1. – С. 33–35.
15. Ковальчук Г. І. Книжкові пам'ятки в бібліотечних фондах: критерії відбору та визначення / Г. І. Ковальчук // Бібл. планета. – 2001. – № 2; додаток. – С. 1–5.
16. Кожевникова Е. С. Читатель и Интернет: основы формирования информационного общества / Е. С. Кожевникова // Книга: исслед. и матер. – М., 2005. – Сб. 83. – С. 26–42.
17. Кочубей Л. Політологічні дослідження в Україні. Аналіз документального потоку / Л. Кочубей. – Вісн. Кн. палати. – 2003. – № 12. – С. 41–43.
18. Кузин Ф. Естественнаучная, техническая и медицинская книга: учеб. пособие / Ф. Кузин. – М., 1986. – 351 с.
19. Медведєва В. М. Загальне книгознавство: програма для студентів спеціальності / В. М. Медведєва // «Бібліотекознавство і бібліографія», «Документознавство та інформаційна діяльність». – К., 2001. – 45 с.
20. Немировский Е. Л. Что такое книговедение? / Е. Л. Немировский. – М., 1987. – 41 с.
Солонська Н. Г. «Бібліологічні вісті» як осередок української інтелектуальної та книгознавчої думки 20-х – початку 30-х років ХХ ст. / Н. Г. Солонська // Наукові праці НБУВ. – К., 1999. – Вип. 2. – С. 11–39.
21. Чорній В. В. Діяльність Українського товариства прихильників книги у Празі і журнал «Книголюб» (1927–1932) / В. В. Чорній // Записки ЛНБ ім. В. Стефаника. – Львів, 2000. – Вип. 7/8. – С. 178–180.